

Brasilia

Plan on työskennellyt Brasiliassa vuodesta 1997 ja toimii neljällä ohjelma-alueella. Kaikkiaan maassa on 15 000 kummilasta.

Lähes 200 miljoonan asukkaan Brasilia kuuluu maailman nouseviin talousmah-teihin. Äärimmäisessä köyhyydessä elävien osuus väestöstä on laskenut vuoden 1990 runsaasta 25 prosentista vuoden 2008 vajaaseen viiteen prosenttiin. Samalla tuloerot ovat kaventuneet, vaikkakin maaseudulla eletään yhä kolme kertaa köyhemmin kuin kaupungeissa.

Heikoimmassa asemassa on Koillis-Brasilia, jossa köyhyys on viisinkertaista maan eteläosiin verrattuna. Erityisen haavoittuvia ovat syrjäisten alueiden eri etniset ryhmät.

Viime vuonna Plan päättikin keskittää toimintansa kaupungeista juuri koillisen Maranhão osavaltion maaseudulle. Varoja se ryhtyi keräämään entistä enemmän yrityssectorilta.

Muutoin Plan jatkoi työtään lasten terveyden ja koulutuksen parantamiseksi sekä perheiden toimeentulon kehittämiseksi. Plan panosti varhaiskasvatukseen, koulujen lukutaitoon ja lasten ruokavalion monipuolistamiseen. Valtakunnallisesti Plan ansioitui väkivallattoman lapsuuden puolestapuhujana.

Plan toimii 66 maassa eri puolilla maailmaa. Tavoitteena on tarjota maailman lapsille parempi tulevaisuus. Planin kaikkien kehitysyhteistyöohjelmien perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Vuosiraportti esittelee tilannetta heinäkuusta 2009 kesäkuuhun 2010. Maan nykyiset olosuhteet saattavat poiketa kuvattusta.

Miksi Plan toimii Brasiliassa?

1. Lapsilla on oikeus terveyteen - brasilialaislasten terveys on parantunut kymmenessä vuodessa huomattavasti, mutta yhä maan eri osat ja ihmisryhmät ovat keskenään eriarvoisia.
2. Lapsilla on oikeus koulutukseen - käytännössä kaikki lapset pääsevät kouluun, mutta opetuksen tasossa on runsaasti parantamisen varaa.
3. Lapsilla on oikeus kasvaa ilman väkivaltaa - joka kuukausi 18 000 lasta kokee kotonaan väkivaltaa.
4. Lapsilla on oikeus osallistumiseen - leikin ja opiskelun sijasta lähes viisi miljoonaa 5–17-vuotiasta lasta tekee työtä.

Planin työn painopisteet Brasiliassa

- Tukee alle kuusivuotiaiden lasten kasvua ja kehitystä kouluttamalla alan ammattilaisia.
- Kannustaa vanhempia tarjoamaan lapsilleen virikkeellistä varhaiskasvatusta.
- Parantaa tietoisuutta puhtaan veden ja sanitaation tärkeydestä.
- Vahvistaa perusopetuksen laatua kehittämällä opettajien ammattitaitoa.

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

Sopimuksessa on 54 artiklaa. Sopimus velvoittaa turvaamaan kaikille lapsille ja nuorille

- 1) osuuden yhteiskunnan voimavaroista
- 2) oikeuden suojeluun ja huolenpitoon
- 3) oikeuden osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon.

- Vähentää lasten kaltoinkohtelua kouluissa ja kotona.
- Parantaa perheiden ruokaturvaa monipuolistamalla maataloutta ja perheiden toimeentuloa.
- Kehittää lasten osallistumismahdollisuuksia yhteisöjen päätöksenteossa.

Planin työn tavoitteena on, että yhteisön jäsenet etsivät itse ratkaisunsa ja päättävät toteutettavien hankkeiden tärkeysjärjestyksen, sillä he ovat oman elämänsä parhaita asiantuntijoita.

Planin työ 2010

Ensimmäiset vuodet ovat lapsen tulevaisuuden kannalta ratkaisevia. Siksi Plan panosti alle kuusivuotiaiden lasten terveydenhoidon ja varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Plan koulutti Cabossa viranomaisia, terveydenhoitajia ja opettajia seuraamaan lasten kasvua ja kehitystä. Myös vanhemmat saivat opastusta lastensa hyvinvoinnin varmistamiseen.

Puutarhaviiljelyn monipuolistaminen rikastutti perheiden ruokavaliota Itaquí-Bacangassa ja Cidade Olímpicassa. 80 prosenttia Ravitsevat puutarhat -hankkeeseen osallistuneista 300 perheestä muutti ruokailutapojaan, mikä vähensi lasten aliravitsemusta. Plan kohensi myös jätteenkerääjien elinoloja ja auttoi kahta sataa 13–18-vuotiasta nuorta työllistymään ympäristöaiheisella graffititaiteella.

Kiusaaminen on yleistä brasilialaisissa kouluissa: yli 17 prosenttia koululaisista on joko kiusaajia tai kiusattuja. Sitäkin yleisempää on nettikiusaaminen, jota kokee joka kolmas koululainen. Useimmiten kiusaajat ja kiusatut ovat 11–15-vuotiaita yläkoululaisia. Heidän koulunkäyntinsä kärsii, kun kiusaaminen vie oppimishalut.

Plan ryhtyiikin kampanjoimaan kiusaamista vastaan ja jakoi opettajille, oppilaille ja vanhemmille valistusaineistoa. Lisäksi kaksituhatta viranomaista, opettajaa, vanhempaa ja oppilaista perehtyi koti- ja kouluväkivallan syihin ja seurauksiin.

Plan kannusti lapsia ja nuoria ajamaan oikeuksiaan monella rintamalla. Kokousten ja seminaarien lisäksi foorumeita tarjosivat muiden muassa teatterit, televisiokanavat ja jalkapal-

lokketät. Planin työpajoissa lapset keskustelivat myös keinoista, joilla ehkäistä internetin ja muiden viestintäteknologioiden välittämää seksuaalista hyväksikäyttöä. Lapset pohtivat lisäksi oikeuttaan lepoon ja leikkiin.

Kohokohtat

- 1 513 terveydenhoidon ammattilaista on perehtynyt lasten varhaiskasvatukseen.
- 3 000 oppilasta on osallistunut lukutaitokoulutukseen.
- 3 640 oppilasta on osallistunut ympäristönsuojelukoulutukseen.
- 300 jätteenkerääjää on saanut koulutusta toimeentulonsa parantamiseksi.

Koulutus

Vuoden 2010 saavutuksia

- 300 perhettä lukupiirissä
- 2 000 opettajalle, vanhemmalle ja oppilaalle väkivallan vastaista koulutusta

Lukuilo tarttuu

Maranhõn maaseudulla lasten oppimistuloksissa ei ole kehumista. Lukemisen ymmärtäminen ja matemaattinen ajattelu ovat heikompaa tasoa kuin muualla Brasiliassa. Se johtuu opetuksen huonosta laadusta ja oppimisympäristön ankeudesta. Lapsilla ei ole mahdollisuutta perehtyä kirjallisuuteen, saati kokeilla uuden teknologian mahdollisuuksia tiedon haussa.

Muutama vuosi sitten Plan päättikin panostaa lukutaitoon alueen kouluissa. Tarvikelahjoitusten lisäksi Plan paneutui opettajien työskentelyyn ja koulutti erityisiä lukuagentteja yhteisöihin. Lukupiireissä lapset keskustelivat lukemastaan ja muistuttivat toisiaan lukemisen ilosta. Opettajien mielestä lapset oppivat ilmaisemaan tunteitaan ja muuttuivat sivusta-seuraajista oman elämänsä päähenkilöiksi.

Myös oppimistulokset paranivat.

”Lukupiiri on kannustanut minua lukemaan ja parantamaan

kirjoittamistani. Ennen sain neljä oikein 20-sanan sanelusta. Nyt olen parempi”, 12-vuotias Klevyson iloitsee.

Perheiden toimeentulo

Vuoden 2010 saavutuksia

- 300 perheelle ravitsemuskoulutusta
- 200 graffititaitelijaille koulutustukea

Kookospähkinän särkejä puolustavat elinkeinoaan

Babaçu on kookospähkinä, joka kasvaa Brasiliassa Amazonasin liepeillä. Pähkinäpuun lehdistä valmistetaan koreja ja talojen kattoja, kuoresta saadaan puuhiiltä. Valkuaisainepitoisesta lihasta eli mallostä tehdään jauhoa ja saippuaa. Ytimeistä saadaan keittoöljyä.

Brasiliassa noin 300 000 naista elättää perheensä särkemällä babaçuja ja myymällä niitä markkinoille. Raskas ja taitoa vaativa ammatti siirtyy äidiltä tyttärelle mutta on nyt uhattuna, kun kookospuita tarvitaan muun muassa biopolttoaineiden raaka-aineiksi. Planin toiminta-alueilla Timbirasissa ja Codossa naiset taistelevat silti elinkeinonsa puolesta.

”Tämä on kulttuurimme, tämä on perintömme”, Jecilene de Souza Sobreiro sanoo.

Hänen miehensä on lähtenyt työn perässä kaupunkiin, joten käytännössä hän vastaa yksin lastensa elättämisestä.

Hänen lisäksi Plan tuki 300 muuta naista monipuolistaamaan pähkinöistä saamia tuloja ja siten parantamaan perheidensä hyvinvointia.

Lasten suojele

Vuoden 2010 saavutuksia

- 20 tietokonetta ja tulostinta väestökisteriviranomaisille

Syntymätodistus takaa olemassaolon

Vajaa kolmesta prosentista brasilialaisista syntyy ilman, että heidät kirjataan mihinkään rekisteriin. Planin ohjelma-alueella Pernambucoassa asuu tavallista enemmän perheitä, joiden

jäsenistä ketään ei ole rekisteröity, eikä heillä siten ole henkilöllisyystodistusta. Virallisesti he eivät ole olemassa, joten heillä ei ole oikeutta terveyst- ja sosiaalipalveluihin.

Plan ryhtyi kehittämään alueen syntymärekisteröintiä vuonna 2006. Yhteistyössä eri viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen kanssa se helpotti myös isyyden tunnustamista, sillä monen lapsen syntymätodistuksesta puuttui isän nimi.

Tänään Pernambucon alueella toimii kattava syntymärekisterijärjestelmä, jossa tieto lapsen syntymästä siirtyy sähköisesti saman tien väestörekisteriin.

Entä mitä lapset itse ajattelevat syntymätodistuksesta?

”Nyt me olemme oikeasti olemassa maailmassa”, hymyilee kymmenvuotias Alice.

”Voin hankkia henkilöllisyystodistuksen, jolla saan lääkkeeni”, jatkaa 13-vuotias Tainá.

Tulevaisuus

Tänä vuonna Plan jatkaa pitkäjänteistä yhteistyötä lasten ja aikuisten kanssa heidän elinolojensa parantamiseksi. Tavoitteena on kaikkien lapsen oikeuksien toteutuminen.

Brasiliassa alkaa uusi toimintakausi. Tänä vuonna Plan panostaa varhaiskasvatukseen, väkivallattomuuteen ja lasten osallistumisoikeuteen.

Kiitos, että kummina sinä teet mahdolliseksi hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen Brasiliassa.

USKO LAPSIIN

Plan Suomi Säätiö | Pasilanraitio 5, 2. krs | 00240 Helsinki | Puh (09) 6869 800 | Faksi (09) 6869 8080 | plan.fi

